

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้ทำการศึกษาแนวคิดในเรื่องพยานผู้เชี่ยวชาญในคดีอาญา โดยจะทำการศึกษาแนวความคิดการนำพยานผู้เชี่ยวชาญเข้าสู่กระบวนการพิจารณา สถานะของพยานผู้เชี่ยวชาญ รวมถึงวิธีการในการตรวจสอบและการคัดค้านพยานผู้เชี่ยวชาญ ตามกฎหมายไทยและต่างประเทศ

นอกจากนี้การแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 243 ให้พยานผู้เชี่ยวชาญไม่ต้องมาเบิกความประกอบความเห็นได้ ซึ่งไม่เป็นไปตามหลักการพิจารณาคดีโดยเปิดเผยต่อหน้าคู่ความ เพราะในชั้นพิจารณาพยานผู้เชี่ยวชาญจะสามารถถูกคัดค้านด้วยเหตุเช่นเดียวกับผู้พิพากษาและการถามค้านโดยคู่ความทั้งสองฝ่ายด้วย พยานผู้เชี่ยวชาญจะมีความเป็นกลางหรือความเห็นน่าเชื่อถือหรือไม่ และปัญหาในกรณีที่พยานผู้เชี่ยวชาญถูกคู่ความฟ้องร้องในฐานะหมิ่นประมาทหรือเบิกความเท็จเนื่องจากสิ่งที่ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความเห็น ทำให้คู่ความซึ่งได้รับผลร้ายไม่พอใจ เป็นผลให้พยานผู้เชี่ยวชาญที่ปฏิบัติตามหน้าที่กลับต้องมาเผชิญกับการฟ้องร้องดำเนินคดีซึ่งไม่ยุติธรรมต่อผู้ที่ทำหน้าที่ในการช่วยเหลือศาลในการค้นหาความจริง และกฎหมายมิได้มีความคุ้มครองใดให้แก่พยานผู้เชี่ยวชาญเลย

จากการศึกษาผู้เขียนมีความเห็นว่าพยานผู้เชี่ยวชาญอาจถูกคัดค้านได้ หากมีส่วนได้เสียในคดีหรือมีผลประโยชน์ขัดกันในพื้นที่ (conflict of interest) ศาลควรจะเปลี่ยนตัวผู้เชี่ยวชาญทันทีหากมีความเสี่ยงที่จะทำให้ความยุติธรรมเสียไปเพื่อเป็นหลักประกันสิทธิในแก่คู่ความที่จะได้รับการพิจารณาคดีที่เป็นธรรม และโดยหลักพยานผู้เชี่ยวชาญจะต้องมาเบิกความในศาลเพื่อเป็นการตรวจสอบในกระบวนการถามค้าน (cross-examination) โดยคู่ความและในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาควรจะบัญญัติหลักการรับฟังพยานผู้เชี่ยวชาญแยกจากพยานบุคคลทั่วไปเพราะพยานผู้เชี่ยวชาญให้การในลักษณะที่เป็นความเห็นซึ่งอยู่บนพื้นฐานของความรู้ที่น่าเชื่อถือ และควรจะมีการบัญญัติในเรื่องการให้เอกสิทธิ์และความคุ้มกันพยานผู้เชี่ยวชาญที่จะไม่ถูกฟ้องร้องดำเนินคดีจากการปฏิบัติหน้าที่ในการให้ความเห็นตามความสัตย์จริงและเป็นอิสระ ปราศจากอิทธิพลใดๆ อย่างไรก็ตามศาลควรมีบทบาทในการค้นหาความจริงในคดีด้วยการเป็นผู้ริเริ่มในการแสวงหาความจริงด้วยการแต่งตั้งพยานผู้เชี่ยวชาญของศาลในกรณีที่มีความจำเป็นแต่ก็ไม่ตัดสิทธิคู่ความในการอ้างพยานผู้เชี่ยวชาญ และมีได้ผูกมัดศาลว่าต้องตัดสินตามความเห็นนั้น ศาลต้องรับฟังและชี้แจงน้ำหนักพยานหลักฐานทั้งปวงก่อนจะวินิจฉัยชี้ขาดคดีเพื่อให้การดำเนินคดีอาญาเป็นไปตามหลักการตรวจสอบ